

Հետ միասին կը փարատի մըտքերէն
 իրմէ՛ ծնող հիւնալի գաղափարս,
 Անհուն իղծիք և պանծալի տեսիլներ,
 Իր սեփական զօրութեամբ,
 Մարդուս մըտքին մէջ կը ստեղծէ երազկոտ՝
 Դաշնակը քաջքը ու ճարտար.
 Եւ հնչեալի ծովու վրայ
 կը թափառի զանազան հոգին մարդկային,
 Ինչպէս յանդուգն լուրորդն
 Ուզիտանին վըրայ. բայց իսպա՛մ՝
 Բիժե՛ ակնշնչ խոցէ,
 Կը ցընդի այն արքայութիւնը իսկոյն:
 Ո՛վ մարդկային բնութիւն, արդ ի՞նչպէս՝ եթէ
 Այն բանի մէջ զազազկոտն և անարգ,
 Եթէ փոքի ու ստուեր ես,
 Այդքան վրասեմ ըզգացուցիւր կ'ունենաս,
 Եթէ մասամբ ազնիւ ես,
 Ի՛նչպէս քու էն վնէ յուզումներդ ու խոհեղդ
 Այսքան չընչին ու նըլստոտ
 Պատճառներէ կ'արթննան կամ կը մարին:

ՎԻԿՏՈՐԻՈՍ ԱԼՓԵԻՆԻԻ

ԻՆՏԵՆՍԻՎ ԿԵՆՍԱՐՎՈՒԹԻՒՆ ԵԱՐԱՆԻ ՎԵՐՋ

Փակելով քու վարքը կուրծքով մը թառուն
 Պիտի տեսնեմ, ըսի, կու՛ղ, ի՛նչու Վիկտոր,
 Պիտ՝ արեւոտ վայրն ու քաղցրիկ տեսնեմ՝ յարկն
 Ուրի՛ց դուն այս երկրին ըսիք միտս բարով:

Այսպէս ըսի ես անխորհուրդ, Ո՛վ զիտէ
 Պիտ՝ առաջաց մահաւան մահէն վրայ փրկումիմ,
 Եւ ոսկրեւ պահարանին մէջ աղիւսը
 Նստի մոռացո՛նք անհուն ծածկէ պիտի զիս:

Հէք քանամեակս, Ունեցար դուն ալ սակայն
 Բախտն՝ սխերիմ. բայց կը հընչէ քեզ համբան
 Որ կը մեծնայ և օր մը հիւն պիտի՝ ըստի:

Յաւերթական փոքն ինձ պիտի չըհընչէ.
 Պիտ՝ անյայտ մեամ, չունենամ մէկն որ եսէ.
 Գերզմանիք վըրայ լալու պիտի զամ:

Թրգմ. Հ. Ա. ՂԱՅԻԿԵԱՆ

«ԿԱՐՄԻ» ԵՒ «ԿԵՂՄԻ» ԲԱՌԵՐԸ

— ԴՅՈՒՄՆԱՆ —

Պրոֆ. Պետերսընի «Հայերէն և դրացի
 լեզունները» գործոյն վրայ Գրախօսականի
 մը մէջ (ԲԱՋՄ. Սեպ — Հոկ.) ոյժ տրուած
 է այն սխալ կարծիքին թէ «Կեղծիւ և
 կարծիւ միեւնոյն բառին պարզապէս եր-
 կու ձեւերն են, ինչպէս հարցափորձը»:

Թոյլ տուէք ինձ երկտողովս ցուցնել թէ
 այդ երկու բառերը իմաստով իրարու հա-
 կառակ են և կազմով այլ և այլ:

Մեր դասական մատենագիրներն «կար-
 ծիւ» և «կասկածիւ», բառերուն նոյնու-
 թեանը գիտակցութիւնն ունենալով՝ զա-
 նոնք իրբեւ հոմանիշ գործածած են: Եզ-
 նիկ կ'ըսէ. «Եթէ յորժամ այլոց բաշխի-
 ցէ զիմաստութիւն իւր, կարծիք ինչ կա-
 րօտութեան ի ներքս մտանիցէ», ուր ա-
 պագայ կարօտութեան կասկած կամ եր-
 կիւղ ըսել կ'ուզէ յայտնապէս: Երկու բա-
 ռերը իրբեւ հոմանիշ զոյգ եւս կիրար-
 կուած են. «Ո՛չ ինչ կասկած կամ կար-
 ծիս ի մտի դնել» (Բ. ՄԿ.): Կարծիքն
 և կասկածը անմիասնական են՝ «Կեղծիքի»,
 հետ, զի եթէ կարծիքը կամ կասկածը
 կեղծ է, ալ ոչ անստուգութիւն կը մնայ
 և ոչ երկկիւղի տարի:

Ընդ խնդրով եղող այս բառերուն ստու-
 զարանական կապակցութիւններն եւս կը
 հաստատեն նոյնը, «Կարծեմ» ին կըկնա-
 կան ձեւն է «կասկածեմ» . ասոր նախա-
 ձեւն է կած-կածեմ, կայծ-կայծեմ, իսկ
 կարծեմ հաւասար է կայծեմ-ի. ր և յ
 ձայներուն իրարու տեղ անցնիլը լեզուա-
 կան հոլովոյթի ծանօթ երևոյթ մ'է. պահ-
 լաական sipahpatը (փազէտ՝ spahpat),
 Հայերէն սպարապետ է, այսինքն՝ սպա-
 յապետ: Իսկ «Կեղծ»ը «Կեղ» նախնական
 արմատէ մ'է, որմէ ունինք նաեւ «Կեղ-
 ած, վրան բան մը քսած, պատած, որ-
 պէս զի իրեն իսկական գոյնը չերեւնայ:
 Լատին sincerus (sincere, անկեղծ) ին
 հետ նոյն է, այսինքն անոր լատինական
 ձեւն է պարզապէս և կը վերլուծուի —
 sine = ան, cer = կեղ, կեղեւ և կեղծիք
 բառերուն ստուգաբանական յարնչութեան
 ճիշդ զուգահեռական է «պատեան» և «պա-
 տիւր» կամ «պատրանք» արմատներուն
 միջեւ եղածը. Կեղեւ և պատեան նիւթա-
 կան են, Կեղծիք և պատրանք բարոյա-
 կան իմաստ առած ձեւերն են նոյն ար-
 մատներուն:

Տգրթ. Մ. Ա. ԳԱՐԻԲԵԼՅԱՆ